

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11Co/409/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2313224510
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 10. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Silvia Hýbelová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2014:2313224510.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Silvie Hýbelovej a sudcov Mgr. Fedora Benku a Mgr. Renáty Gavalcovej v právnej veci navrhovateľa: C. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. XXX/X, K. Z. A., zastúpený splnomocnencom: Fridrich Paľko s.r.o., AK so sídlom Grösslingova 4, Bratislava, IČO: 36 864 421, proti odporcovi: DUSLO a.s., so sídlom administratívna budova ev. č. 1236, Šaľa, zastúpený splnomocnencom: advokátska kancelária agner & partners s.r.o., so sídlom Špitálska 10, Bratislava, za účasti vedľajšieho účastníka na strane odporcu: Sociálna poisťovňa, so sídlom ul. 29. augusta 8 a 10, Bratislava, o mimoriadnom zvýšení odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Galanta zo dňa 24. januára 2014, č. k. 30C/303/2013-197, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e.**

Odporcovi a vedľajšiemu účastníkovi na strane odporcu sa náhrada trov konania **n e p r i z n á v a.**

o d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa rozsudkom napadnutým odvolaním zamietol návrh navrhovateľa, ktorým sa domáhal od odporcu zaplattenia sumy 98.585,93 eur titulom mimoriadneho zvýšenia odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia, keď o náhrade trov konania rozhodol tak, že odporcovi a vedľajšiemu účastníkovi na strane odporcu náhradu trov konania nepriznal. Svoje rozhodnutie súd právne odôvodnil použitím ust. § 190 ods. 1, § 193 ods. 1, § 196, § 203 Zákonníka práce, § 100 ods. 1, § 106 ods. 1,2 Občianskeho zákonníka, § 2 ods. 1, § 4 ods. 1, § 6 ods. 1,2, § 7 ods. 3, § 9 ods. 1 vyhl. č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia, § 11 ods. 1 zák. č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, keď vecne svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že vychádzajúc zo skutkových zistení mal súd za preukázané, že navrhovateľ bol zamestnancom právneho predchodcu odporcu s menšími prerušeniami od r. 1979 ako spriadač v prevádzke na výrobu viskózneho hodvábu, ktorému po viac ako 19 ročnej expozícii v toxickom prostredí bola zistená choroba z povolania - chronická intoxikácia sírouhlíkom dňa 2.10.1998, hlásená bola dňa 28.10.1998, kedy bol aj vypracovaný lekársky posudok KPLT s určením počtu bodov ako odškodnenie za bolesť pri chorobách z povolania v rozsahu 600 bodov a dňa 18.8.2000 bol vypracovaný lekársky posudok KPLT s určením počtu bodov ako odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia v rozsahu 200 bodov za progresiu už vzniknutej choroby. V konaní odporca a vedľajší účastník vzniesli námietku premlčania vo vzťahu k celému uplatnenému nároku vychádzajúc z dvojročnej premlčacej doby, ktorou vznesenou námietkou premlčania sa súd zaoberal bez toho, aby skúmal samotnú existenciu subjektívneho práva navrhovateľa. Poukazovali, že zdravotný stav navrhovateľa bol ustálený v čase vydania lekárskeho posudku dňa 28.10.1998, kedy začala plynúť 2-ročná subjektívna premlčacia doba, ktorá uplynula dňa 28.10.2000, resp. v čase vydania lekárskeho posudku dňa 18.8.2000, keď 2-ročná subjektívna premlčacia doba uplynula dňa 18.8.2002. V prejednávanej veci je nárok na mimoriadne odškodnenie

za sťaženie spoločenského uplatnenia v dôsledku zistenej choroby z povolania nárokom na náhradu škody na zdraví a jeho vyjadrenie peňažným ekvivalentom spôsobuje, že ide o právo majetkovej povahy, ktoré podlieha premlčaniu. Ak obsahom nároku je požiadavka na zaplatenie peňažnej sumy, potom princíp právnej istoty vylučuje, aby plynutiu času neboli priznané žiadne právne účinky. Pokiaľ aj navrhovateľ poukazoval na rozhodnutia súdov, ktoré opakovane konštatovali konštitutívnosť rozhodnutia súdu o nároku v zmysle ust. § 7 ods. 3 Vyhlášky, tieto rozhodnutia nemajú žiaden vplyv na posúdenie otázky premlčania, majú totiž predovšetkým vplyv na posúdenie otázky splatnosti nároku a s tým súvisiaci nárok na úroky z omeškania. Zo skutočnosti, že o nároku v zmysle § 7 ods. 3 Vyhlášky môže rozhodnúť len súd, nemožno žiadnym spôsobom vyvodiť, že tento nárok nepodlieha premlčaniu. Opačný výklad by bol v rozpore s princípom právnej istoty, ktorý by poškodenému umožňoval bez akéhokoľvek časového obmedzenia domáhať sa nárokov na náhradu škody na zdraví. Nemožno sa stotožniť ani s právnym názorom navrhovateľa, že premlčanie tohto práva je vylúčené aj preto, že počiatok plynutia premlčacej doby nie je na čo viazať, pretože o vzniku rozhodnej právnej skutočnosti - výnimočnosti a osobitnom zreteli prípadu - rozhodne až súd. Konštitutívnosť rozhodnutia súdu spočíva len v rozhodnutí o peňažnom nároku na mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia. Takýto názor na premlčateľnosť práva na mimoriadne zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia vyslovil Krajský súd v Trnave vo svojich viacerých rozhodnutiach (napr. sp. zn. 11Co/72/2012, 9Co/187/2012, 9Co/290/2013). Pokiaľ ide o posúdenie začiatku plynutia premlčacej doby nároku na zvýšenie odškodnenia podľa ust. § 7 ods. 3 Vyhlášky, rozhodujúci je okamih, kedy sa po zistení choroby z povolania ustálil zdravotný stav poškodeného, a to natoľko, že bolo známe, či a v akom rozsahu došlo k sťaženiu spoločenského uplatnenia. Ak dôjde k dobodovaniu v dôsledku zhoršenia zdravotného stavu poškodeného, je to rozhodujúci okamih pre ďalšie uplatnenie nároku a možné ďalšie priznanie mimoriadneho zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia. Za deň, kedy sa poškodený dozvie o škode, s prihliadnutím na to, že už predtým vedel kto za ňu zodpovedá, je potrebné považovať deň ustálenia zdravotného stavu poškodeného, kedy je už možné objektívne urobiť bodové ohodnotenie, v danom prípade to bolo najneskôr dňa 18.8.2000, kedy bol vypracovaný (v poradí druhý) lekársky posudok. Nárok na mimoriadne zvýšenie odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia si navrhovateľ uplatnil na základe lekárskeho posudku zo dňa 28.10.1998 a 18.8.2000, a to návrhom doručeným súdu 19.9.2013. S poukazom na vyššie uvedené subjektívna dvojročná premlčacia doba na uplatnenie práva na náhradu škody navrhovateľa uplynula dňa 19.8.2002 (keďže 18.8.2002 bola nedeľa), teda navrhovateľ si svoj nárok uplatnil zjavne po uplynutí premlčacej doby. Vzhľadom na uvedené súd návrh zamietol, keďže vznesenú námietku premlčania (zo strany odporcu a vedľajšieho účastníka, na ktorú bol súd povinný prihliadnuť) považoval za dôvodnú, pričom úspešné dovolanie sa premlčania pred súdom má za následok zánik vynútiteľnosti subjektívneho práva, v dôsledku čoho premlčané právo nemožno oprávnenému súdne priznať. Vedľajší účastník si náhradu trov konania neuplatnil, preto súd náhradu trov konania vedľajšiemu účastníkovi nepriznal. Odporca si náhradu trov konania uplatnil, avšak s poukazom na ust. § 150 ods. 1 O.s.p. súd náhradu trov konania odporcovi nepriznal. Skutočnosť, že odporca zodpovedá za zistenú chorobu z povolania u navrhovateľa, teda za problémy, ktoré navrhovateľ so zdravotným stavom má, považoval súd za dôvod hodný osobitného zreteľa, pre ktorý odporcovi náhradu trov nepriznal. Nebolo by spravodlivé, ak navrhovateľ má zdravotné problémy a jeho zdravotný stav sa zhoršuje, aby odporcovi náhradu trov konania platil. K argumentácii navrhovateľa, ktorý poukazoval na to, že mu nemožno upierať jeho základné právo na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, považuje súd za potrebné uviesť, že základné právo na súdnu ochranu zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde. V zmysle ustálenej rozhodovacej činnosti Ústavného súdu SR predmetným článkom sa zaručuje ochrana viacerých záujmov, a to najmä práva na prístup k súdu, práva na spravodlivý proces, ktorého základným predpokladom uplatnenia je nezávislosť a nestrannosť súdu, pričom ochrana podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR neznamená, že súd právoplatne rozhodne v prospech navrhovateľa. Nejde o porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces, ak súd nerozhodne podľa predstáv účastníka konania a jeho návrhu nevyhovie, ak je takéto rozhodnutie súdu v súlade s objektívnym právom. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi (rozhodnutia sp. zn. II. ÚS 71/1997, III. ÚS 46/2004, IV. ÚS 252/2004). Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ z dôvodu, že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a to konkrétne, že rozsudok je vnútorne rozporný, nepresvedčivý, čím došlo k naplneniu odvolacieho dôvodu podľa ust. § 205 ods. 2 písm. a) O.s.p. v spojení s ust. § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p.. Navrhovateľ v odvolaní namietal, že Okresný súd Galanta nesprávne právne posúdil vznesenú námietku premlčania, keď k nej prihliadol a priznal jej

právne účinky. Podľa názoru navrhovateľa mala byť vznesená námietka premlčania súdom vyhodnotená ako nenáležitá a bez právnych účinkov. Uviedol, že predmetom konania je nárok na mimoriadne zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle § 7 ods. 3 vyhl. č. 42/1965 Zb. a základným predpokladom pre jeho priznanie je zistenie prípadu hodného osobitného zreteľa. Počiatok plynutia premlčacej doby je nutné deliť vo vzťahu k základnému právu na odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia na základe poznatkov z posudku KPLaT a vo vzťahu k právu na dvojnásobné zvýšenie odškodnenia v zmysle ust. § 6 ods. 2 cit. vyhlášky opäť na základe poznatkov z posudku KPLaT. Spravodlivé finančné zadosťučinenie založené výhradne na konštitutívnom rozhodnutí súdu na základe poznatkov z vykonaného dokazovania preukazujúceho výnimočnosť a osobitný zreteľ prípadu je v zmysle ust. § 7 ods. 3 cit. vyhlášky. Premlčania práva na spravodlivé finančné zadosťučinenie je vylúčené aj preto, že počiatok plynutia v zmyslenej premlčacej doby nie je jednoducho načo viazať, pretože o vzniku rozhodnej správnej skutočnosti - výnimočnosti a osobitnom zreteli prípadu rozhodne až súd v občianskom súdnom konaní. Navrhovateľ nesúhlasí s argumentom, že právo poškodeného uplatniť nárok na zvýšenie odškodnenia podľa § 7 ods. 3 cit. vyhl. na súde vzniká okamihom, kedy sa poškodený dozvedel o škode a o tom, kto za škodu zodpovedá a ak toto právo nevykoná, plynutím času sa premlčí. Navrhovateľ uviedol, že nemohol účinne pred podaním návrhu vyzvať odporcu na dobrovoľné splnenie povinnosti zodpovedajúcej jeho právu na primerané zvýšenie odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia nad sumu ustanovenú v ods. 1 a ods. 2 § 7 vyhl., pretože toto právo nemal, nakoľko toto právo môže konštituovať len súd. Navyše poukázal, že navrhovateľ nepozná výšku nároku patriaceho k obsahu tohto práva, keďže výšku nároku môže stanoviť len súd a to spolu s konštituovaním práva samotného. S konštrukcie ust. § 7 ods. 3 vyhl. možno vyvodiť, že rozhodnutie o zvýšení odškodnenia nie je nárokovateľné. Uplatnením námietky premlčania nemôže dôjsť k zániku nároku patriaceho k obsahu práva na primerané zvýšenie odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia nad sumu ustanovenú v ods. 1 a ods. 2 § 7 vyhl., pretože takýto právny nárok ešte nevznikol a vznikne až konštituovaním zodpovedajúceho práva a teda rozhodnutím súdu. V tejto súvislosti navrhovateľ poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/23/96 z 30. septembra 1996, v ktorom sa konštatuje, že rozhodnutie súdu podľa ust. § 7 ods. 3 vyhl. je konštitutívnym aktom aplikácie práva. Z uvedeného dôvodu v čase pred rozhodnutím súdu o podanom návrhu nemôže dôjsť ani k premlčaniu takéhoto práva. Nemôže sa teda premlčať niečo, čo zatiaľ neexistuje a vzhľadom k procesu podmienkam vzniku podľa § 7 ods. 3 vyhl. ani nám vzniknúť nemusí, nakoľko je výlučne závislé od úvahy súdu. Navrhovateľ ďalej vo svojom odvolaní uviedol, že chronická intoxikácia sirouhlíkom, ktorou trpí navrhovateľ je neustále progredujúcim ochorením, ktoré neustále mení zdravotný stav navrhovateľa k horšiemu a vyvoláva stále nové obmedzenia navrhovateľa. Nie je preto možné určiť moment, kedy sa na účely ust. § 106 Občianskeho zákonníka ustáli zdravotný stav navrhovateľa a teda moment počiatku plynutia premlčacej doby. V tejto súvislosti navrhovateľ poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 23Co/161/2011 z 30. apríla 2012, ktorý v obdobnej prejednávanej veci aj napriek vznesenej námietke premlčania protistranou rozhodnutie súdu z prvého stupňa potvrdil a zvýšenie odškodnenia priznal. Navrhovateľ je osobou produktívneho veku, v súčasnosti má 59 rokov, pričom choroba z povolania bola u neho zistená vo veku 44 rokov. Škoda na zdraví pri posúdení všetkých činností navrhovateľa v živote nevyhnutne v sebe zahŕňa psychickú škodu, škodu v sexuálnej sfére, stratu pracovných príležitostí, ujmu, schopnosti sťaživosti a schopnosti dosahovať zisk, stratu, potešenie zo života, duševnú skleslosť, sklúčenosť, existencionálnu ujmu, stratu životného komfortu, zníženie fyzickej a psychickej integrity. Vykonané zdravotné vyšetrenia potvrdili trvalé následky ochorenia na navrhovateľov organizmus. Navrhovateľovi bolo neurologickým vyšetrením vykonaním KPLaT v priamej príčinnej súvislosti s chorobou z povolania zistená polyneuropatia (nezvratné poškodenie nervov), senzitivnej motoriky dolných končatín toxického pôvodu, ktorá je dôsledok dlhodobej expozície v toxickom prostredí a prejavuje sa úpornými bolesťami kĺbov v horných i dolných končatín, stuhnutosťou celého tela, stratou jemnej motoriky. Navrhovateľovi boli psychiatrickým vyšetrením v priamej súvislosti s chorobou z povolania zistené organické zmeny osobnosti na toxickom podklade, bol mu diagnostikovaný depresívny syndróm s poruchami nálady a pozornosti so somatizáciou do bolesti. Je postihnutý celkovo zvýšenou nervozitou, podráždenosťou a výbušnosťou, trpí poruchami spánku, v noci nespí. Zhoršuje sa mu myslenie, rapídne sa mu zhoršuje pamäť a pozornosť, zabúda. Odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia nesporne plní satisfakčnú funkciu. Navrhovateľ sa svojim návrhom domáha priznania odškodnenia, ktoré bude zodpovedať kvalitatívne dnešným ekonomickým a sociálnym štandardom, keďže je mu poskytnutá náhrada za zhoršenie zdravotného stavu a s tým spojenými následkami v živote. Bez mimoriadneho zvýšenia odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia v navrhovateľom požadovanom rozsahu nebudú základné práva navrhovateľa zachované. Na základe uvedeného navrhovateľ žiada, aby odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa a

zaviazal odporcu zaplatiť navrhovateľovi sumu 98.585,93 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku ako aj náhradu trov konania.

K odvolaniu navrhovateľa zaslal písomné vyjadrenie vedľajší účastník, v ktorom uviedol, že sa plne stotožňuje s právnym názorom prvostupňového súdu, v zmysle ktorého nárok na mimoriadne odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia v dôsledku zistenej choroby z povolania je nárokom na náhradu škody na zdraví a jeho vyjadrenie peňažným ekvivalentom spôsobuje, že ide o právo majetkovej povahy, ktoré podlieha premlčaniu. Navrhovateľ vo svojom odvolaní opakovane poukazuje na skutočnosť, že rozhodnutie súdu podľa § 7 ods. 3 vyhl. č. 32/1965 je konštitutívnym aktom aplikácie práva, z čoho vyplýva, že až do pozitívneho rozhodnutia súdu o podanom návrhu neexistuje subjektívne právo navrhovateľa na zaplatenie zvýšenej náhrady na sťaženie spoločenského uplatnenia a preto nemôže dôjsť k premlčaniu takéhoto práva. Na podporu svojej právnej argumentácie navrhovateľ uvádza R 53/1997. Dovolací súd sa v tomto rozhodnutí (rozsudok NS SR sp. zn. 3Cdo/23/96) zaoberal priznaním úrokov z omeškania z nezaplatennej sumy a predmetné rozhodnutie má vplyv predovšetkým na posúdenie otázky splatnosti nároku a s tým súvisiaci nárok na úroky z omeškania, avšak nemá žiaden vplyv na posúdenie otázky premlčania. Právo poškodeného uplatniť nárok na zvýšenie odškodnenia podľa ust. § 7 ods. 3 cit. vyhl. vzniká poškodenému okamihom, kedy sa dozvedel o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá. Zásadne treba vychádzať z toho, že poškodený sa o škode spočívajúcej v sťažení spoločenského uplatnenia dozvie v čase, kedy sa jeho zdravotný stav natoľko ustálil, že bolo zistiteľné, či a v akom rozsahu k sťaženiu jeho uplatnenia v živote a spoločnosti došlo a kedy je možné na základe skutkových okolností, ktoré má k dispozícii vykonať jeho ohodnotenie. Zvýšenie náhrady podľa § 7 ods. 3 vyhl. môže byť priznané len súdnym rozhodnutím, podmienkou však je, aby toto právo poškodený uplatnil na súde v zákonom stanovenej premlčacej lehote. Na základe súdneho rozhodnutia vzniká potom poškodenému právo a zodpovednému subjektu povinnosť na plnenie (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 152/2010). V predmetnom súdnom konaní si navrhovateľ uplatnil nárok na mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia na základe lekárskeho posudku vypracovaného dňa 28.10.1998 v rozsahu 600 bodov a na základe posudku vypracovaného dňa 18.08.2000 v rozsahu 200 bodov. Subjektívna 2 ročná premlčacia doba na uplatnenie nároku začína plynúť dňom vydania posudku o odškodnení bolesti a SSÚ, kedy možno zdravotný stav hodnotiť ako trvalý, navrhovateľ, preto mohol svoje právo na uplatnenie náhrady z titulu mimoriadneho zvýšenia SSÚ vykonať prvý krát. V prípade bodového ohodnotenia 600 bodov dňa 28.10.1998, pričom subjektívna premlčacia lehota uplynula najneskôr 28.10.2000 a v prípade bodového ohodnotenia 200 bodov dňa 18.08.2000, pričom subjektívna premlčacia lehota uplynula najneskôr dňa 19.08.2002. Navrhovateľ si svoj nárok uplatnil žalobou doručenou prvostupňovému súdu až 19.09.2013, teda po uplynutí tejto premlčacej lehoty. Na podporu svojich tvrdení vedľajší účastník poukázal na viaceré rozhodnutia v obdobných prejednávanych veciach a to rozsudky NS SR sp. zn. 4Cdo/152/2010, sp. zn. 5Cdo/104/2011, rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 11Co/72/2012, sp. zn. 9Co/290/2013, 11Co/153/2013, sp. zn. 9Co/240/2013, rozsudky Krajského súdu v Nitre 7Co/228/2007, sp. zn. 9Co/249/2009.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 ods. 1 O.s.p.), oprávnenou osobou - účastníkom konania (§ 201 O.s.p.) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 202 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.), postupom bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 214 ods. 2 O.s.p. zverejnením termínu vyhlásenia rozhodnutia na úradnej tabuli súdu podľa § 156 ods. 3 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné a napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je vecne správny.

V konaní vedenom na súde prvého stupňa pod sp. zn. 30C/303/2013 sa navrhovateľ návrhom doručeným na súd dňa 19.08.2010 domáhal uloženia povinnosti odporcovi zaplatiť mu sumu 98.585,93 eur, z titulu mimoriadneho odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia. Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a rozhodnutia súdu prvého stupňa, ktorým bol návrh navrhovateľa zamietnutý, a taktiež v závislom výroku o trovách konania.

Pretože odvolací súd preberá súdom prvého stupňa zistený skutkový stav, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie navrhovateľom tvrdeného nároku, ktorý v dostatočnom rozsahu vykonal dokazovanie potrebné na posúdenie uplatneného nároku, výsledky dokazovania jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach dôkladne a správne vyhodnotil, pričom i podľa odvolacieho súdu dospel k správnym skutkovým zisteniam, a pretože v celom rozsahu zdieľa i jeho právny záver vo veci, keď vec i správne právne posúdil, s poukazom na ust. § 219 ods. 2 O.s.p., odvolací súd odkazuje na správne a presvedčivé odôvodnenie písomného vyhotovenia preskúmaného rozsudku. Odvolací súd

nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od týchto záverov prvostupňového súdu odchýliť a preto nemôže dať za pravdu odvolateľovi. Odvolateľ v odvolaní neuviedol žiadne nové skutočnosti, s ktorými by sa nebol už vysporiadal súd prvého stupňa.

V danom prípade základnou spornou otázkou nastolenou ako v konaní pred súdom prvého stupňa tak aj v odvolacom konaní, s poukazom na námietku premlčania vznesenú v priebehu prvostupňového konania odporcom a vedľajším účastníkom bolo, či nárok uplatnený žalobou je alebo nie je premlčaný.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

V zmysle § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa právo premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

Podľa § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa právo na náhradu škody premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá.

Podľa § 106 ods. 2 Občianskeho zákonníka sa právo na náhradu škody najneskoršie premlčí za tri roky, a ak ide o škodu spôsobenú úmyselne, za desať rokov odo dňa, keď došlo k udalosti, z ktorej škoda vznikla; to neplatí, ak ide o škodu na zdraví.

Účelom inštitútu premlčania je pôsobiť na subjekty občianskoprávných vzťahov, aby v primeraných dobách uplatnili svoje práva a zároveň aj zabránili tomu, aby povinné osoby neboli po časovo neprimeranej dobe nútené splniť svoje povinnosti. Ak uplynula zákonom stanovená premlčacia doba a oprávnená osoba v nej stanoveným spôsobom svoje právo nevykonala, vzniká povinnej osobe oprávnenie vzniesť námietku premlčania a tým dosiahnuť stav, v rámci ktorého sa už oprávnená osoba nemôže s úspechom domáhať na súde svojho práva. Následkom účinne vznesenej námietky premlčania v občianskom súdnom konaní je, že premlčané právo nemožno oprávnenému priznať (§ 100 ods. 1 tretia veta Občianskeho zákonníka).

V prejednávanej veci bolo preukázané a medzi účastníkmi nebolo sporné, že navrhovateľ bol s menšími prerušeniami zamestnaný u právneho predchodcu odporcu od r.1979 do r.1998, ako spriadač v prevádzke na výrobu viskózneho hodvábu. Navrhovateľovi bola dňa 2.10.1998 zistená choroba z povolenia - chronická intoxikácia sírouhľíkom. Navrhovateľovi bola choroba z povolenia v zmysle § 9 ods. 4 vyhlášky č. 32/1965 Zb. v znení neskorších zmien ohodnotená Klinikou pracovného lekárstva a toxikológie Dérerovej nemocnice s poliklinikou Bratislava dňa 28.10.1998 posudkom o odškodnení bolesti a SSÚ podľa sadzobníka pre hodnotenie č. IV/51 vyhlášky 32/65 Zb. na 600 bodov. Z dôvodu progresie ochorenia v roku 2000 došlo k tzv. dohodovaniu, na základe novo vypracovaného posudku o odškodnení bolesti a SSÚ o 200 bodov (posudok vystavený dňa 18.8.2000). V tomto konaní si navrhovateľ uplatňoval mimoriadne 100 - násobné zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle § 7 ods. 3 vyhl. č. 32/1965 Zb. Z obsahu spisu tiež nesporne vyplýva, že túto náhradu - mimoriadne zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia si navrhovateľ uplatnil návrhom doručeným okresnému súdu dňa 19.9.2013.

Odvolací súd s prihliadnutím na ust. § 6 O.s.p., keďže navrhovateľ v návrhu na začatie konania jednoznačne skutkovo uplatnil svoje právo (nárok) na mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia v zmysle ust. §7 ods.3 vyhl.č. 32/1965 Zb. v dôsledku zistenej choroby z povolenia a iné právne posúdenie takto uplatneného práva neprichádza do úvahy, pretože nejde o iný právny vzťah postupujúc v súlade so zásadou hospodárnosti konania tak, aby bol čo najúčelnejšie zistený skutkový stav a aby ochrana práv bola rýchla a účinná, zaoberal sa odvolací súd prednostne vznesenou námietkou premlčania zo strany odporcu a vedľajšieho účastníka bez toho, aby skutkovo hodnotil, či sú v konaní hmotnoprávne naplnené zákonné podmienky na priznanie tohto uplatneného nároku t.j. rozhodoval, či je toto právo navrhovateľa súdne vymáhateľné. / Pozri Správu Najvyššieho súdu SSR sp. zn. Cpj 10/78, publikovanú vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR, zošit č. 6/1978 (str. 151)/.

Pri premlčaní práva na náhradu škody je ustanovená kombinovaná premlčacia lehota a to subjektívna v ods. 1 cit. § 106 a objektívna v ods. 2 cit. § 106 Občianskeho zákonníka. Začiatok subjektívnej i objektívnej premlčacej lehoty je stanovený odlišne na sebe nezávisle a ich plynutie a skončenie je tiež vzájomne nezávislé. Subjektívna premlčacia lehota pritom môže plynúť iba v rámci objektívnej

premlčacej lehoty, ktorú nemožno prekročiť. Subjektívna premlčacia lehota je dvojročná a pre začatie jej plynutia je významný subjektívny prvok pozostávajúci z dvoch zložiek a to 1.) kedy sa poškodený dozvie o škode, pričom sa vyžaduje preukázaná vedomosť (nestačí možnosť takej vedomosti) poškodeného o vzniknutej škode určitého druhu a rozsahu do takej miery, aby mohol svoj nárok uplatniť - vyčísliť v žalobe na súde. Okamih vedomosti poškodeného o tejto škode sa pritom nemusí kryť s okamihom škodnej udalosti, či s protiprávnym konaním. Druhou zložkou subjektívnej premlčacej lehoty je kedy sa poškodený dozvie o tom, kto za vzniknutú škodu zodpovedá, touto osobou bude obvykle priamo škodca, ktorý ju spôsobil, v niektorých prípadoch to môže byť iná osoba. Ak právo na náhradu škody z ublíženia na zdraví tvorí niekoľko zložiek súčasne, ako v danom prípade jednak právo na stratu na zárobku a právo na bolestné, súdna prax vychádza z názoru, že jednotlivé zložky práva na náhradu škody sa posudzujú ako samostatné čiastočné nároky.

Navrhovateľ na vznesenú námietku premlčania uviedol, že predmetom konania nie je právo na úhradu základného nároku na odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia na základe priznaného bodového ohodnotenia z posudku KPLaT, nie je ním ani právo na úhradu zvýšeného odškodného za sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle ust. § 6 ods. 2 vyhl. č. 32/1965 Zb., ale je ním spravodlivé finančné zadosťučinenie - zvýšenie odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia vzhľadom na výnimočný charakter prípadu v zmysle ust. § 7 ods. 3 vyhl. č. 32/1965 Zb. nad hranicu ustanovenú v § 7 ods. 1, 2 cit. vyhlášky. Finančné zadosťučinenie je založené výhradne na konštitutívnom rozhodnutí súdu a premlčanie tohto práva je vylúčené aj preto, že počiatok plynutia premlčacej doby nie je jednoducho na čo viazať, pretože o vzniku rozhodnej právnej skutočnosti - výnimočnosti a osobitnom zreteli prípadu rozhodne až súd v občiansko-súdnom konaní. Z uvedeného dôvodu v čase pred rozhodnutím súdu o podanom návrhu nemôže dôjsť ani k premlčaniu takéhoto práva.

Odporca a vedľajší účastník uviedli, že zdravotný stav navrhovateľa bol ustálený a počiatok plynutia premlčacej lehoty u navrhovateľa na uplatnenie jeho nároku na náhradu škody z choroby z povolania je tak nutné stanoviť v prípade oboch posudkov o odškodnení SSU na deň ich vystavenia (tzn. 28.10.1998 a 18.8.2000).

V prejednávanej veci je odvolací súd toho názoru, že uplatnený nárok navrhovateľa na zaplatenie žalovanej istiny titulom mimoriadneho zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia v zmysle ust. §7 ods.3 vyhl.č. 32/1965 Zb. v dôsledku zistenej choroby z povolania predstavuje nárok na náhradu škody na zdraví a jeho vyjadrenie peňažným ekvivalentom spôsobuje, že ide o právo majetkovej povahy. Podľa názoru odvolacieho súdu je to obsah nároku a nie predmet jeho ochrany, čo robí pre povahu nároku rozhodujúce, či sa uplatní všeobecný právny inštitút premlčania. Ak obsahom nároku je požiadavka na zaplatenie peňažnej sumy, potom princíp právnej istoty vylučuje, aby plynutiu času neboli priznané žiadne právne účinky. Odvolací súd tak súhlasí s právnym názorom súdu prvého stupňa, ktorý prihliadol na vznesenú námietku premlčania a dospel k záveru, že nárok navrhovateľa je premlčateľný, nakoľko nevzniká až konštitutívnym rozhodnutím súdu. Súd prvého stupňa tak dospel k správne právnemu názoru ohľadne posúdenia otázky premlčania uplatneného nároku, pretože jeho právne posúdenie je správne. Ak v tejto súvislosti navrhovateľ poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 3 Cdo/23/1996, tak v danom prípade odvolací súd uvádza, že predmetné rozhodnutie najvyššieho súdu sa nezaoberá otázkou premlčania nároku, ale otázkou vzniku splatnosti priznanej náhrady a s tým súvisiacich úrokov z omeškania.

Pokiaľ ide o posúdenie začiatku behu premlčacej doby u nároku na mimoriadne zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia v zmysle ust. §7 ods.3 vyhl.č. 32/1965 Zb., tak v danom prípade je rozhodujúcim okamžik, kedy sa po liečení choroby z povolania ustálil zdravotný stav poškodeného a to nakoľko, že bolo známe, či a v akom rozsahu došlo k sťaženiu spoločenského uplatnenia (§ 9 odst. 1 vyhlášky č. 32/1965 Zb.). Súd prvého stupňa preto postupoval správne, keď pri posudzovaní premlčania nároku navrhovateľa na náhradu sťaženia spoločenského uplatnenia postupoval podľa týchto hľadísk a vychádzal z tohto, že nárok navrhovateľa je premlčateľný a nevzniká až rozhodnutím súdu. (Pozri rozhodnutie NS ČR sp.zn. 1 Cz 23/ 1983 publikované v Zbierke rozhodnutí NS SR pod č. R 9/1986)

O škode spočívajúcej v sťažení spoločenského uplatnenia sa poškodený dozvie v dobe, kedy možno objektívne vykonať ohodnotenie bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia, lebo až vtedy má poškodený k dispozícii skutkové okolnosti z ktorých možno škodu zistiť. Podľa ust. § 9 ods.1 vyhl. č. 32/1965 Zb. (v znení vyhlášky č. 84/1967 Sb. a vyhlášky č. 76/1981 Zb.) sa posúdenie bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia vykoná hneď ako je možné považovať zdravotný stav poškodeného za ustálený (pozri rozhodnutie NS SR z 28.11.2013 sp.zn. 5 Cdo 104/2011).

Podľa názoru odvolacieho súdu za deň, kedy sa poškodený dozvie o nároku na mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia, s prihliadnutím na to, že už predtým vedel kto za ňu zodpovedá, v zmysle § 106 Občianskeho zákonníka je potrebné považovať deň, kedy sú preukázateľné nepriaznivé

trvalé následky pre životné úkony poškodeného a to pre jeho životné a spoločenské uplatnenie, t.j. kedy došlo k ustáleniu zdravotného stavu navrhovateľa a kedy je možné objektívne urobiť bodové ohodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia. Poškodenému totiž môže vzniknúť i ďalší nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia a to z dôvodu neskoršieho zhoršenia už ustáleného zdravotného stavu (pozri R 9/1986).

S uvedenými závermi korešponduje i konštantná súdna judikatúra. Najvyšší súd SR vo svojom rozsudku sp. zn. MCdo 37/2000 publikovanom pod R 68/2003 uzavrel, že za deň zistenia bolesti nemožno bez ďalšieho považovať deň ukončenia práceneschopnosti poškodeného, ani deň vyhotovenia posudku o bolestnom, ale okamih (deň) ustálenia zdravotného stavu poškodeného.

Obdobne argumentoval i Najvyšší súd ČR v rozsudku sp. zn. 25Cdo 1256/2006, kde uzavrel, že o škode spočívajúcej v sťažení spoločenského uplatnenia sa poškodený dozvie v čase, keď možno objektívne urobiť bodové ohodnotenie sťaženia jeho spoločenského uplatnenia, keďže až vtedy má k dispozícii skutkové okolnosti, z ktorých možno škodu, resp. jej rozsah zistiť. Posúdenie otázky kedy sa zdravotný stav poškodeného ustálil závisí od vyjadrenia lekára.

I z vyššie citovanej konštantnej judikatúry vyplýva, že za deň kedy sa poškodený dozvie o škode z titulu bolesti alebo sťaženia spoločenského uplatnenia a teda za deň počiatku plynutia dvojročnej subjektívnej premlčacej lehoty v zmysle § 106 Občianskeho zákonníka, je nevyhnutné považovať deň ustálenia zdravotného stavu poškodeného, kedy už možno objektívne urobiť bodové ohodnotenie, ktorý závisí od vyjadrenia lekára.

V danom prípade listinným dôkazom - Lekárskym posudkom o bolestnom a o sťažení spoločenského uplatnenia zo dňa 28.10.1998, ktorým došlo k obodovaniu sťaženia spoločenského uplatnenia na 600 bodov bolo preukázané, že podľa záverov lekárov za okamih - deň ustálenia zdravotného stavu navrhovateľa je potrebné považovať deň 28.10.1998. Lekárskym posudkom o bolestnom a o sťažení spoločenského uplatnenia zo dňa 18.8.2000, došlo k dobodovaniu sťaženia spoločenského uplatnenia o 200 bodov, bolo preukázané, že podľa záverov lekárov za okamih - deň ustálenia zdravotného stavu navrhovateľa je potrebné považovať deň 18.8.2000. Navrhovateľovi bola dostupná jeho zdravotná dokumentácia a preto mal možnosť oboznámiť sa so záverom lekára o ustálení jeho zdravotného stavu. Keďže s poukazom na vyššie uvedené závery, subjektívna dvojročná premlčacia lehota na uplatnenie nároku tak začala plynúť dňom, kedy možno zdravotný hodnotiť ako ustálený, navrhovateľ preto mohol svoje právo na uplatnenie náhrady - mimoriadneho zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia v zmysle ust. §7 ods.3 vyhl.č. 32/1965 Zb. vykonať prvýkrát 28. 10.1998 a druhýkrát dňa 18.8.2000.

S poukazom na vyššie uvedené závery, subjektívna dvojročná premlčacia lehota na uplatnenie práva na náhradu mimoriadneho zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia v zmysle cit. § 106 ods.1 Občianskeho zákonníka, začala plynúť dňa 28.10.1998 a uplynula dňa 28.10.2000 a v druhom prípade začala plynúť dňa 18.8.2000 a uplynula dňa 18.8.2002 (§ 122 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Navrhovateľ si svoj nárok uplatnil žalobou doručou prvostupňovému súdu až dňa 19.9.2013, teda po uplynutí oboch premlčacích lehôt a preto z jeho strany došlo k uplatneniu práva na mimoriadne zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia oneskorene, po uplynutí premlčacej lehoty. Keďže odporca ako aj vedľajší účastník v priebehu prvostupňového konania vzniesli námietku premlčania tohto nároku, nebolo možné žalobou uplatnený nárok, s poukazom na § 106 ods. 1 veta tretia Občianskeho zákonníka, navrhovateľovi priznať.

Odvolačný súd preto s prihliadnutím k uvedenému podľa ust. § 219 ods. 1,2 O.s.p. napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil, keď správne rozhodol aj o náhrade trov konania.

O trovách konania odvolacieho konania, odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 a 2 O.s.p. v spojení s ust. § 142 ods. 1 a § 150 O.s.p. a v konaní v celom rozsahu úspešnému odporcovi a vedľajšiemu účastníkovi na strane odporcu náhradu trov konania nepriznal, pretože dospel k záveru, že v danom prípade je dôvodné o náhrade trov konania rozhodnúť podľa § 150 O.s.p. vzhľadom na existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa, ktoré spočívali jednak v predmete konania, ktorým je uplatnený nárok na náhradu škody z dôvodu choroby z povolania, ku ktorému ochoreniu nepochybne došlo a za ktorý preukázateľne zodpovedá odporca a jednak v osobe navrhovateľa, ktorého osobné a majetkové pomery v súčasnosti nie sú najpriaznivejšie, nakoľko je nezamestnaným.

Uvedený rozsudok bol prijatý v senáte pomerom hlasov 3 : 0, teda jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.